

NATHEJRE, *NYCTICORAX GRISEUS*

(*NYCTICORAX NYCTICORAX NYCTICORAX*)

AF

H. SCHEEL

Den 26. November 1923 modtog jeg en Nathejre til Udstopning. Exemplaret var skudt Dagen før af Forretningsfører Bruun paa dennes Villagrund imellem Dybedal og Fiskebæk paa den nordlige Kyst af Furesøen i Nordsjælland. Fuglen sad i et Træ lige ved et Bassin, hvori Hr. Bruun har nogle Ørreder; den gjorde Indtryk af at være syg. Eksemplaret findes nu i udstopet Tilstand i Rentier Hans Pedersen's Samling, og Kroppen er skænket zoologisk Museum.

Fuglen var en ung ♀ med ret Æggeleder og enkelte forstørrede Æg i den øverste Del af Æggestokken; den bærer første Ungdomsdragt. Oversiden er mørkebrun med lange draabeformede okkergule Pletter, som paa Halsen løber sammen til brede Striber. Paa Vingerne er Pletterne mere hvidlige. Undersiden er smudsig hvid med svage, kun paa Halsen kraftige, mørkebrune Længdepletter. Styrefjerene er brunlig askegraa. Næbbet er mørkebrunt, ind mod Hovedet med et lysere gulgrønt Anstrøg løbende over i den nøgne Øjenhuds kraftige, gulgrønne Farve. Iris er appelsingul, Fødderne gulgrønne, Hæl og Taaleddene gule.

Fra denne Dragt gaar Fuglen i Løbet af første Vinter til hen paa Foraaret over i anden Ungdomsdragt, der ogsaa er første Yngledragt, og som efter Naumann og Hartert ser saaledes ud: Næbbet er mere sort og kun med et gulligt Anstrøg paa Undernæb og nederste Kant af Overnæb, Øjenhuden mere sortagtig ud mod Næbbet end i foregaaende Dragt, Iris højrrød. Den øvreste Del af Hovedet er brunlig skifergraa, de fleste Fjer med rustbrune Skaftstriber, Oversiden af Halsen graabrun med bredere, lyst rustbrune Striber, den forreste Del af Ryggen og Skulderfjerene skifergraalig rustbrune, den bageste Del af Ryggen brunlig askegraa med eller uden blege gulligbrune Fjerkanter; Overhaledækfjerene er askegraa, de længste med flødefarvede Ender. Styrefjerene er askegraa med lyse Kanter, de øverste

Fig. 1. Nathejre, ung ♀, Fiskebæk, 25. November 1923.

Vingedækfjer med flødehvide, draabeformede Pletter eller ogsaa ganske ensfarvede uden de sidste; Svingfjerene skifergraa med hvide Spidser. Undersiden er hvid med flødefarvet Anstrøg, den forreste Del af Halsen med brungraa Længdepletter, Siderne af Hals og Krop med brede Pletter, Bugen kun med enkelte Pletter. Fødderne med begyndende Kødfarve har dog endnu et gulgrønligt Anstrøg.

I det tredie Aar er Fuglen udfarvet; dens Næb er da sort og kun med et gulligt Anstrøg paa Undernæb og nederste Kant af Overnæb; den nøgne Øjenhud er sortagtig blaagrøn eller graa-

grøn; Iris karminrød. Den øverste Del af Hovedet, Skuldrene og forreste Del af Ryggen er sort med blaa og grøn Metalglans. Vingerne, bageste Del af Ryggen samt Halen er askegraa, forreste Del af Vingerne med et brunligt Anstrøg, som forsvinder med Alderen. Siderne af Krop og Hals er lyst brungraa, løbende over i den fuldstændig hvide Underside. Struben er hvid og over Øjnene og Næbroden findes en hvid Stribe; i Nakken sidder to eller flere baandlignende, hvide Fjer, der som Regel er 8—10 cm lange, men med Alderen kan blive endnu længere. Fødderne er lyst kødfarvede med citrongult Anstrøg særlig paa Leddene. Næbbet er hos gamle Fugle i Parringstiden helt sort. ♂ og ♀ er ret ens i Fjerdragten, dog er Hannen kraftigst i Farverne og har som oftest de længste Nakkefjer.

Nathejren opholder sig i sumpede Egne langs store Floder, ved Søbredder og lignende Steder. Den yngler kolonivis i Træer, ofte sammen med andre Hejrearter, og lægger 4—5 blege, blaalig-grønne Æg. Om Dagen er den tavs og opholder sig mest i Træerne; først ved Mørkets Frembrud lader den sit kraftige, ravneagtige Skrig høre, naar den strejfer ud for at søge Føden; denne bestaar af Smaafisk, Orme, Vandinsekter og Larver. Dens Udbredelse strækker sig over det sydlige, særlig sydøstlige Europa gennem Persien, Syrien, Indien til Kina og Japan; den træffes desuden i hele Afrika. Den har ynglet i Vest-Preussen og Holland, hvor den muligvis endnu træffes ynglende enkelte Steder. I England er den truffet mange Gange, i Norge en Gang (Christiania Videnskabs-Selskabs Forhandling 1905, Nr. 10) og i Sverige ligeledes en Gang, idet en ung Fugl blev skudt ved Silfåkra i Skaane den 11. November 1863 (Kinberg).

Om Nathejrens Forekomst her i Danmark og tilstødende Egne foreligger følgende Meddelelser: I »Skandinaviens Fugle« af N. Kjærboelling findes Side 480 en Del Optegnelser om dens Forekomst i Hertugdømmerne: »Saaledes blev den i Maj 1821 skudt ved Neumünster i Holsten (Isis 1822, VII. p. 775), og Teilmann har paa samme Tid skudt den ved Ribe; paa Sylt blev den nedskudt fra et Træ udenfor Landfogedens Bolig (Mechlenburg), og for en Del Aar siden blev et Par skudt ved Elbbredden. I Wøldikes Samling, som er indlemmet i det zool. Museum, findes et Expl. fra Brunsbüttel (13de Mai 1825), og i Hr. Uwe Petersens Samling i Keitum paa Sylt et Expl., skudt der paa Øen. I Juli

Fig. 2. Nathejre, udvoksen ♂, Rødby Fjord, c. 1895.

1870 blev et Expl. skudt paa Færøerne; det var en udfarvet Fugl, men uden de lange Nakkefjer. Exemplaret findes i det zool. Museum.»

I »Ornithologiske Bidrag til Danmarks Fauna« af Jonas Collin, 1877, Side 20—21, findes følgende Meddelelse: »Uagtet Beretninger om, at denne eller hin sjeldne Fugl er iagttaget, uden at være dræbt eller fanget, altid bør modtages med Forsigtighed, og navnlig hvor man ikke har nogen Borgen for Iagttagerens

specielle Kyndighed, troer jeg dog ikke at burde udelade en Meddelelse fra Hr. Bjerrum, ifølge hvilken Gartner F. Pultz i Ribe d. 12te August 1874 i sin Have ved Nipsaaen der i Byen saae en Natheire i kun 5 à 6 Skridts Afstand, efterat han i nogen Tid havde hørt dens stærke, ravneagtige Skrig. Han kjendte ikke Fuglen, men ved at see et udstoppet Eksemplar i Hr. Bjerrums Samling, erklærede han det for utvivlsomt, at det var denne Art, han havde seet. Da Natheiren ikke let kan forvexles med nogen anden Hejre, og da de tidligere bekjendte Tilfælde af dens Forekomst her i Landet ligeledes skrive sig fra Hertugdømmernes Vestkyst, ét endog fra selve Ribe, har jeg fundet saa meget større Grund til at meddele ovenstaaende Beretning.«

I »Dansk ornith. Foren. Tidsskr.«, 11. Aarg., Side 115 (Nyere Meddelelser om danske Fugle II) ansføres »Nathejre (*Nycticorax griseus*). Findes i E. Lehn-Schiølers Samling, skudt c. 1895 paa Rødby Fjord«. Endvidere bemærkes i 17. Aarg., Side 84, (Nogle ornithologiske Oplevelser fra de senere Aar af O. Helms) i en Omtale af Fuglesamlingen paa Grev Raben-Levetzaus Slot Aalholm, at der her findes en Nathejre, med Angivelsen April 1897. Om dette Exemplar er skudt her i Landet, vides ikke med Sikkerhed.

Det Eksemplar, som findes i E. Lehn-Schiølers Samling, bærer paa Fodstykket Meddelelse om, at det er skudt om Sommeren ca. 1895 paa Rødby Fjord.

Ifølge Brev af 1. Februar 1924 fra Grev P. Ahlefeldt-Laurvig-Bille, Fjellebro, findes der i Grevens Samling en Nathejre, ♂ ad., Bavelse Sø 1855, som for ca. 20 Aar siden er erhvervet fra en gammel Samling.

I Sorø Akademis Samling findes et Eksemplar, som har tilhørt afdøde Oberstløjtnant Hilarius-Kalkau; da der ellers ikke findes Spor af Oplysninger om, hvor det stammer fra, er det sikkert ikke skudt her i Landet.

Paa Zoologisk Museum findes kun det i »Skandinaviens Fugle« omtalte Eksemplar fra Færøerne.

De her nævnte Tilfælde af Nathejrens Forekomst i Danmark er alt, hvad jeg har kunnet faa oplyst; muligt er det jo, at der findes endnu nogle Eksemplarer i Skolesamlinger eller privat Eje.